

KOPALNIA SIARKI "MACHÓW" S.A.
w likwidacji
z siedzibą w Tarnobrzegu

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA

**do sprawozdania finansowego za okres od
01.01.2024 roku do 31.12.2024 roku**

1. OBJAŚNIENIA DO BILANSU

Sprawozdanie finansowe Spółki za rok obrotowy 2024, obejmujące okres od 01.01.2024r. do 31.12.2024r. (12 miesięcy) zostało sporządzone w oparciu o obowiązujące zasady (politykę) rachunkowości.

1) Wartości niematerialne i prawne oraz rzeczowe aktywa trwałe.

Informacja o wartościach niematerialnych i prawnych za rok 2024 obejmująca okres od 01.01.2024 roku do 31.12.2024 roku (w zł).

Wartości niematerialne i prawne (020)	Stan na		Stan na		Stan na	
	01.01.2024r.	31.12.2024r.	01.01.2024r.	31.12.2024r.	01.01.2024r.	31.12.2024r.
	brutto (w zł)		umorzenie (w zł)		netto (w zł)	
Licencje i programy	5.442,90	5.442,90	5.442,90	5.442,90	0,00	0,00
Razem	5.442,90	5.442,90	5.442,90	5.442,90	0,00	0,00

Informacja o środkach trwałych za okres od 01.01.2024 roku do 31.12.2024 roku (w zł).

Środki trwale postawione w stan likwidacji /w ewidencji pozabilansowej w wartości brutto/ (902)	Kwota brutto (w zł)
Stan na początek roku (01.01.2024r.)	265.005,46
- postawienie środka w stan likwidacji (zwiększenie)	0,00
- przekazanie nieodpłatnie (zmniejszenie)	0,00
- sprzedaż (zmniejszenie)	0,00
- fizyczna likwidacja (zmniejszenie)	0,00
Stan na koniec roku (31.12.2024r.)	265.005,46

Środki trwale na stanie	Kwota (w zł)
Stan na początek roku – wartość brutto na 01.01.2024r.	27.302.952,58
Zwiększenia	74.433,62
Zmniejszenia:	291.824,30
- sprzedaż	242.938,69
- fizyczna likwidacja	3.616,85
- regulacja stanu prawnego	41.346,62
- przekazanie nieodpłatne	3.922,14
Stan na koniec roku (31.12.2024r.)	27.085.561,90

Środki trwale w wartości brutto i netto oraz informacja o dotychczasowej wartości umorzenia

Wartość brutto środków trwałych (010)

(kwoty podane w zł)

Środki trwale wg grup rodzajowych	Stan na 01.01.2024r.	Przychody	Rozchody	Stan na 31.12.2024r.
Grunty	2.146.454,05	41.346,62	206.720,04	1.981.080,63
Budynki i budowle grupa 1-2	22.544.768,52	0,00	81.487,41	22.463.281,11
Urządzenia techniczne grupa 3-6	1.467.036,89	33.087,00	904,61	1.499.219,28
Środki transportu grupa 7	1.049.754,88	0,00	0,00	1.049.754,88
Przyrządy i narzędzia grupa 8	94.938,24	0,00	2.712,24	92.226,00
Razem	27.302.952,58	74.433,62	291.824,30	27.085.561,90

Umorzenie środków trwałych (070)

Środki trwale wg grup rodzajowych	Stan na 01.01.2024r.	Umorzenie za rok	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2024r.
Grunty	999.031,27	0,00	164.751,28	834.279,99
Budynki i budowle grupa 1-2	10.512.658,16	633.763,80	61.117,20	11.085.304,76
Urządzenia techniczne grupa 3-6	1.448.144,18	12.101,49	904,61	1.459.341,06
Środki transportu grupa 7	661.273,38	98.446,80	0,00	759.720,18
Przyrządy i narzędzia grupa 8	94.938,24	0,00	2.712,24	92.226,00
Razem	13.716.045,23	744.312,09	229.485,33	14.230.871,99

Wartość netto środków trwałych

Środki trwale wg grup rodzajowych	Stan na 31.12.2024r.
Grunty	1.146.800,64
Budynki i budowle grupa 1-2	11.377.976,35
Urządzenia techniczne grupa 3-6	39.878,22
Środki transportu grupa 7	290.034,70
Przyrządy i narzędzia grupa 8	0,00
Razem	12.854.689,91

W roku 2024 nie dokonywano odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych.

2) *Wartość gruntów użytkowanych wieczyście.*

Tabela 1 Grunty użytkowane przez Spółkę Kopalnia Siarki „Machów” S.A w likwidacji (w ha)

Rodzaj gruntów	Stan na 31.12.2023r.	Stan na 31.12.2024r.
grunty własne	213,7441 ha	213,9262 ha
grunty w wieczystym użytkowaniu	105,9019 ha	100,3699 ha
grunty z nieuregul. stanem prawnym	8,6062 ha	8,6062 ha
Razem:	328,2522 ha	322,9023 ha

W ewidencji księgowej Kopalni Siarki “Machów” S.A. w likwidacji grunty w wieczystym użytkowaniu na dzień 31.12.2024r. mają wartości netto 825.210,09 zł.

- 3) *W Spółce nie występują środki trwale używane na podstawie umów najmu, dzierżawy lub innych w tym leasingu.*
- 4) *Spółka nie posiada papierów wartościowych lub praw, w tym świadectw udziałowych, zamiennych dłużnych papierów wartościowych, warrantów i opcji, ze wskazaniem praw jakie przysługują.*
- 5) *W roku obrotowym nie dokonywano odpisów aktualizujących wartość należności.*
- 6) *Spółka nie posiada w roku obrotowym przychodów, kosztów i wyników działalności zaniechanej lub przewidzianej do zaniechania w roku następnym.*
- 7) *Zobowiązania wobec budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego.*
 - zobowiązania z tyt. podatku VAT w kwocie 875,00 zł, obejmują podatek z grudnia 2024 roku, podlegający zapłacie w styczniu 2025 roku.
 - zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych w kwocie 81.252,00 zł, podlegający zapłacie w 2025 roku.

8) *Kapitał jednostki.*

Zgodnie z art. 36 ust. 3 Ustawy o rachunkowości (Dz. U. z 2015r. poz.1333) na dzień rozpoczęcia likwidacji, tj. 01.10.2013r. połączono wszystkie składniki kapitału w jeden kapitał, który wynosi 2.124.908,31 zł i wynika z następujących ustaleń:

- kapitał akcyjny określony w KRS wynosi 30 000 000,00 zł i stanowi 3.000.000 akcji o wartości 10 zł każda.
- strata na działalności na dzień otwarcia likwidacji Spółki (1 październik 2013r.) wynosi 27.875.091,69 zł.
- w wyniku scalenia na dzień rozpoczęcia likwidacji wysokość kapitału stanowi kwotę 2.124.908,31zł (30.000.000,00 -27.875.091,69).

9) *Proponuje co do sposobu podziału zysku lub pokrycia straty za rok obrotowy.*

W przypadku Kopalni Siarki „Machów” S.A w likwidacji ewentualne osiągnięte zyski/straty nie mogą być dzielone ani pokrywane zyskami z lat następnych do momentu zamknięcia likwidacji (*Ustawa z 15 września 2000r. Kodeks Spółek Handlowych art. 462 § 2*).

10) W Spółce nie występuje kapitał zapasowy.

11) Rezerwy.

Specyfikacja rezerw jest następująca:

Tabela 2 Specyfikacja rezerw w roku 2024

Wyszczególnienie		Rezerwy długoterminowe (w zł)	Rezerwy krótkoterminowe (w zł)
Stan na 01.01.2024r.		0,00	167.251,02
	Zmniejszenia:		
-	rozwiązanie rezerwy na odprawy z przyczyn niezależnych od pracownika	0,00	70.827,93
Stan na koniec roku (31.12.2024r.)		0,00	96.423,09

W okresie od 01.01.2024r. do 31.12.2024r. rozwiązano część rezerwy na odprawy z przyczyn nie dotyczących pracowników (zwolnień) w kwocie 70.827,93 zł.

Ostatecznie, wg stanu na dzień 31.12.2024r., kwota rezerw:

- a) długoterminowych wynosi 96.423,09 zł i obejmuje rezerwę na odprawy z przyczyn nie dotyczących pracowników**
b) krótkoterminowych wynosi 0,00 zł.

12) Rezerwy i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Spółka nie tworzy aktywów z tyt. odroczonego podatku dochodowego.

13) Podział zobowiązań długoterminowych i krótkoterminowych według pozycji bilansu.

Zobowiązania długoterminowe w kwocie 0,00 zł.

Zobowiązania krótkoterminowe w kwocie 115.261,00 zł.

Specyfikacja szczegółowa zobowiązań wobec pozostałych jednostek na koniec roku obrotowego przedstawia się następująco:

a) zobowiązania wobec pozostałych jednostek w kwocie 91.137,81 zł obejmują:

- zobowiązania bieżące wobec kontrahentów w kwocie 7.010,81 zł, podlegające zapłacie w styczniu 2025 roku,
- zobowiązania z tyt. podatku VAT w kwocie 875,00 zł, obejmują podatek z grudnia 2023 roku, podlegający zapłacie w styczniu 2025 roku,
- zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych w kwocie 81.252,00 zł, podlegający zapłacie do 31.03.2025 roku.
- zobowiązania z tytułu wadium w kwocie 2.000,00 zł – podlegające rozliczeniu w roku 2025 roku.

b) fundusze specjalne – ZFŚS w kwocie 24.123,19 zł do rozliczenia w roku 2025r.

14) Spółka nie posiada zobowiązań zabezpieczonych na majątku jednostki.

15) Bierne rozliczenia międzyokresowe.

Stan biernych rozliczeń międzyokresowych przychodów przedstawiono w ujęciu tabelarycznym (w zł):

Tabela 3 Stan biernych rozliczeń międzyokresowych przychodów w roku 2024 (w zł)

Wyszczególnienie	BO 2023	zwiększenia	zmniejszenia	BZ 2023
Ogółem bierne rozliczenia międzyokresowe przychodów poz. B.IV pasywów bilansu	12 447 014,31	41 247,06	687 631,65	11 800 629,72
zwiększenia z tytułu:				
- otrzymania środków z dotacji na nabycie lub wytworzenie środka trwałego		33 087,00		
- wpłata należności będącej przychodem rozliczanym w czasie		8 160,06	0,00	
zmniejszenia z tytułu:				
- rozliczenie środków otrzymanych na sfinansowanie środków trwałych do wysokości amortyzacji			687 631,65	

W bilansie na RMP długoterminowe składa się kwota 11.112.998,07 zł i dotyczy amortyzacji środków trwałych sfinansowanych dotacją do wysokości amortyzacji do rozliczenia w latach następnych, umów wieloletnich rozliczanych w czasie oraz szkody poniesionej przez Kopalnię Siarki „Machów” S.A. w likwidacji z powodu zwiększonych kosztów zużytej energii elektrycznej przy zastosowaniu dotychczasowego układu pompowego na stanowisku pompowym w Piasecznie (*opis poniżej*). Natomiast na RMP krótkoterminowe składa się kwota 687.631,65 zł, dotycząca umorzenia środków trwałych w roku 2024 sfinansowanych dotacją do wysokości amortyzacji.

Na saldo BRMP (11.800.629,72 zł) składają się:

- wartość netto środków trwałych sfinansowanych dotacją do wysokości amortyzacji w wysokości 11.698.411,56 zł – do rozliczenia w latach następnych,
- wpłata należności będącej przychodem rozliczanym w czasie: należność główna w wysokości 72.733,14 zł; odsetki w wysokości 29.485,02 zł. Kwota główna dotyczy szkody poniesionej przez Kopalnię Siarki „Machów” S.A. w likwidacji z powodu zwiększonych kosztów zużytej energii elektrycznej przy zastosowaniu dotychczasowego układu pompowego na stanowisku pompowym w Piasecznie za okres od 20.09.2017r. do 30.11.2017r. wynikłych z nienależytego wykonania dokumentacji projektowej pn. „Dokumentacja projektowa przebudowy pompowni odprowadzającej wody nadmiarowe ze zbiornika wodnego Piaseczno, utworzonego w wyrobisku byłej Kopalni Siarki Piaseczno” (*Nota księgowa nr 1/I/2020 z dnia 02.01.2020r.*) – sprawa w toku postępowania sądowego.

16) W Spółce nie występują zobowiązania warunkowe w tym gwarancje, poręczenia, weksle.

17) Informacje z zakresu podatku VAT.

W związku z Ustawą z dnia 9 sierpnia 2019r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U z 13 września 2019r. poz. 1751) Spółka wprowadziła do stosowania mechanizm podzielonej płatności.

W związku z powyższym w księgach rachunkowych wydzielono konto analityczne „Rachunek VAT” do konta rachunek bankowy. Konto „Rachunek VAT ” będzie służyło do rozliczenia podatku VAT (wpływy i regulowanie zobowiązań wobec urzędu skarbowego).

Środki pieniężne zgromadzone na rachunku VAT według stanu na dzień 31.12.2024r. stanowią kwotę 0,00 zł.

18) W Spółce nie występują akcje obejmowane przez akcjonariuszy w zamian za wkłady niepieniężne, których przedmiotem jest prawo niezbywalne lub świadczeni pracy lub usług.

2. OBJAŚNIENIA DO RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

1) *Struktura rzeczowa przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów oraz środków trwałych.*

Jednostka w okresie sprawozdawczym uzyskała przychody z tytułu sprzedaży produktów (świadczonych usług) i materiałów oraz środków trwałych, których specyfika jest następująca:

Tabela 4 Przychody z tytułu sprzedaży produktów (świadczonych usług) i materiałów oraz środków trwałych w roku 2024 (w zł)

Przychody z tytułu		Sprzedaż ogółem za rok (w zł)	
		Poprzedzający 2023	Obrotowy 2024
1.	Sprzedaż produktów, w tym:	197.009,66	344.021,13
	- media energetyczne (refakturowane)	22.208,54	19.045,05
	- woda pitna , ścieki (refakturowane)	209,26	593,34
	- czynsze i dzierżawy	174.591,86	324.382,74
	- pozostałe	0	0
2.	Sprzedaż materiałów (złom, gruz, itp.)	15.739,61	540,00
3.	Sprzedaż środków trwałych	550,00	2.844.955,00
Razem:		213.299,27	3.189.516,13

Wykazana sprzedaż realizowana była na rzecz odbiorców krajowych.

2) *Rozliczenie głównych pozycji różniących podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym od wyniku finansowego (zysku) brutto.*

Wynik finansowy za okres od 01.01.2024r. do 31.12.2024r., zgodnie z rachunkiem zysków i strat sporządzanym przez jednostkę w wariantcie porównawczym, zamyka się **zyskiem brutto w wysokości: 2.032.922,96 zł.**

Rozliczenie pozycji różniących podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym od wyniku finansowego (zysku) brutto przedstawiono w wersji tabelarycznej:

Tabela 5 Rozliczenie pozycji różniących podstawę opodatkowania podatkiem dochodowym od wyniku finansowego (straty) brutto za rok 2024

Lp.	Nazwa	Dane za rok obrotowy (w zł)
1.	Wynik finansowy (zysk) brutto	2.032.922,96
2.	Przychody wyłączone (zwolnione) z opodatkowania (-), w tym:	7.257.319,37
	- dotacja	7.246.000,00
	- dopłaty obszarowe	11.319,37
3.	Przychody i zyski nadzwyczajne ujęte księgowo, lecz nie wliczane do podstawy opodatkowania (-), w tym:	758.459,87
	- przychód z odpisów amortyzacyjnych środków trwałych sfinans. dotacją	687.631,65
	- umorzone i spisane zobowiązania	0,29
	- rozwiązanie rezerwy z lat poprzednich	70.827,93
4.	Koszty podatkowe nie ujęte księgowo, w 2024 (-)	0,00
5.	Koszty dotyczące przychodów wyłączonych (zwolnionych) z opodatkowania (+), w tym:	7.246.000,00
	- koszty sfinansowane otrzymaną dotacją	7.246.000,00
6.	Koszty i straty nadzwyczajne ujęte księgowo, trwale nie stanowiące kosztu uzyskania przychodu (+), w tym:	793.217,32
	- amortyzacja środków trwałych sfinansowanych dotacją	687.631,65
	- odsetki zapłacone do budżetu	2.079,06
	- odsetki od lokat	55.260,27
	- darowizny	37.500,00
	- inne wydatki	10.746,34
7.	Koszty podatkowo stanowiące koszty uzyskania , nie ujęte w wyniku roku obrotowego (-), w tym:	0,00
8.	Koszty i straty ujęte księgowo, przejściowo nie stanowiące kosztu uzyskania przychodu (-), w tym:	0,00
9.	Dochód podatkowy (+) / Strata podatkowa (-)	2.056.361,04
10.	Darowizny uznane podatkowo (-)	37.500,00
11.	Strata podatkowa z lat ubiegłych (-)	1.591.217,51
12.	Inne korekty	0,00
13.	Podstawa opodatkowania	427.643,53
14.	Stawka podatku	19%
15.	Podatek dochodowy za rok obrotowy	81.252,00

- 3) *Spółka sporządza rachunek zysków i strat w wersji porównawczej.*
- 4) *Koszt wytworzenie środków trwałych w budowie w okresie obrachunkowym nie wystąpił.*
- 5) *W Spółce nie występują odsetki oraz różnice kursowe, które powiększyły cenę nabycia towarów lub koszt wytworzenia produktów w roku obrotowym.*
- 6) *W Spółce nie wystąpiły w okresie objętym sprawozdaniem i planowane na następny rok nakłady na niefinansowe aktywa trwałe i planowane nakłady na ochronę środowiska.*

- 7) *W Spółce nie wystąpiły zyski i straty nadzwyczajne.*
- 8) *Spółka nie prowadzi prac badawczych i rozwojowych.*
- 9) *Inne informacje, które mogłyby wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej Spółki.*

W dniu 01.10.2013r. Kopalnia Siarki „Machów” S.A. została postawiona w stan likwidacji.

Realizacja prac rekultywacyjnych i likwidacyjnych odbywała się na podstawie Roczno planu działań wykonywanych po zakończeniu prac likwidacyjnych w wyrobisku górnym „Piaseczno”, realizowanych przez Kopalnię Siarki „Machów” S.A. w likwidacji na dany rok kalendarzowy. Źródłami finansowania prac objętych Rocznym Planem działań... i pozostałej działalności likwidacyjnej realizowanych w okresie sprawozdawczym były:

- dotacja z budżetu państwa,
- środki własne pozyskane ze zbywania zbędnego majątku w procesie likwidacji.

2a) SPRAWOZDANIE FINANSOWE SPORZĄDZANE JEST W PLN

3. POZOSTAŁE INFORMACJE

- 1) *W Spółce w okresie obrachunkowym nie występowały umowy, nie uwzględnione w bilansie, które miały wpływ na jej sytuację majątkową lub finansową.*
- 2) *Informacje o zatrudnieniu.*

Według stanu na dzień 31.12.2024r. Spółka zatrudniała 23 osoby na umowę o pracę oraz jedną osobę zatrudnioną na Umowę o świadczenie usług zarządzania w osobie Likwidatora.

Działalność jednostki w okresie od 01.01.2024r. do 31.12.2024r. realizowana była przy przeciętnym zatrudnieniu (*pracownicy zatrudnieni na umowę o pracę*) w ilości 22,38 etatów i 23 osób.

Stan zatrudnienia na dzień 31.12.2024r. wynosił 23 osoby, w tym:

- pracownicy umysłowi - 11 osób
- pracownicy fizyczni - 12 osób

Struktura zatrudnienia przedstawia się następująco:

- robotnicy - 12 osób
- pracownicy inżynieryjno-techniczni - 5 osób
- pracownicy administracyjni - 6 osób

Stan zatrudnienia według struktury organizacyjnej i schematu organizacyjnego na dzień 31.12.2024r. wynosił 23 osób, w tym:

Ruch przedsiębiorstwa -	17
Dział Robót Górniczych (NGG) -	17
Zarząd -	6
Dział Księgowo-Organizacyjny i Kadr (NKK) -	6

3) Informacje o wynagrodzeniach wypłaconych lub należnych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących spółek handlowych.

Wielkość wynagrodzeń, łącznie z wynagrodzeniem z zysku, wypłaconych lub należnych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących spółek handlowych, przedstawia poniżej tabela:

Tabela 6 Wielkość wynagrodzeń wypłaconych lub należnych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących w roku 2024

Członkowie organów	Wynagrodzenia za rok obrotowy obciążające	
	koszty (w tys. zł)	zysk (w tys. zł)
Zarządzających	209,7	0,0
Nadzorujących	70,7	0,0

- 4) W okresie sprawozdawczym nie udzielono pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących albo administrujących w Spółce.
- 5) Należne wynagrodzenie dla Firmy Audytorskiej z tytułu nieobowiązkowego badania sprawozdania finansowego za rok obrotowy 2024 wynosi:
15.000,00 zł (słownie: piętnaście tysięcy złotych 00/100) netto - wynagrodzenie powiększone o należny podatek od towarów i usług.
- 6) Informacje o istotnych zdarzeniach, jakie nastąpiły po dniu bilansowym, a nie uwzględnione w sprawozdaniu finansowym oraz ich wpływie na sytuację majątkową, finansową oraz wynik finansowy jednostki.
Po dniu bilansowym nie wystąpiły istotne zdarzenia, o których mowa powyżej.
- 7) Zmiany zasad (polityki) rachunkowości.
W roku 2024 nie aktualizowano Zasad (polityki) rachunkowości.
- 8) W Spółce nie wystąpiły błędy popełnione w latach ubiegłych odnoszone w roku obrotowym na kapitał (fundusz) własny.
- 9) Porównywalność danych liczbowych w sprawozdaniu finansowym.
W roku 2024 nie wystąpiły zmiany zasad klasyfikacji zdarzeń, powodujące nieporównywalność z okresem poprzednim.
- 10) W Spółce nie występują wspólne przedsięwzięcia, które nie podlegają konsolidacji.
- 11) W Spółce nie występują sprawozdania skonsolidowane.
- 12) W Spółce nie występują jednostki powiązane.
- 13) W roku obrotowym nie nastąpiło połączenie spółek.

4. INNE INFORMACJE:

1) *Informacja z zakresu Pracowniczych Planów Kapitałowych*

W związku z obowiązkiem wynikającym z Ustawy z dnia 4.10.2018r. o pracowniczych planach kapitałowych (Dz.U. z 2018r. poz. 2215 z póź. zm.) Spółka wprowadziła do stosowania Pracownicze Plany Kapitałowe. Zgodnie z obowiązkami wynikającymi z ww. Ustawy Spółka dostosowała również program komputerowy System płace (TPL) do jej realizacji.

2) *Informacja z zakresu dematerializacji akcji spółki*

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 30 sierpnia 2019 r. o zmianie ustawy Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r., poz. 1798), Kopalnia Siarki „Machów” S.A. w likwidacji, rozpoczęła proces obowiązkowej dematerializacji akcji spółek, która oznacza zastąpienie papierowej formy akcji zapisem elektronicznym w rejestrze akcjonariuszy prowadzonym przez wybrany Uchwałą Nr 3 Walnego Zgromadzenia Kopalni Siarki „Machów” Spółka Akcyjna w likwidacji z dnia 27.08.2020r. podmiot: Dom Maklerski Navigator S.A. z siedzibą w Warszawie, o którym mowa w art. 328¹ § 2 Kodeksu spółek handlowych w brzmieniu określonym Ustawą.

Zgodnie z wprowadzonymi zmianami moc obowiązujących papierowych dokumentów akcji wydanych przez Spółkę wygasła z mocy prawa z dniem 1 marca 2021r.

5. **W ZWIĄZKU Z POSTAWIENIEM W STAN LIKWIDACJI SPÓŁKA NIE MA OBOWIĄZKU SPORZĄDZANIA RACHUNKU PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH ORAZ ZESTAWIENIA ZMIAN W KAPITALE (FUNDUSZU) WŁASNYM.**

6. **PLANOWANE DZIAŁANIA JEDNOSTKI MAJĄCE NA CELU ELIMINACJĘ EWENTUALNYCH NIEPEWNOŚCI ZWIĄZANYCH Z DALSZĄ DZIAŁALNOŚCIĄ SPÓŁKI**

Spółka w latach 2015-2016 podjęła działania mające na celu uzyskanie dotacji z budżetu państwa na sfinansowanie działalności bieżącej w zakresie działań wykonywanych przy wyrobisku po Kopalni Siarki „Piaseczno” w Piasecznie.

W zmienionej ustawie z dnia 30 sierpnia 2013r. o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów (Dz. U. z 2016 r. poz. 1389) znalazła się Kopalni Siarki „Machów” Spółka Akcyjna w likwidacji w Tarnobrzegu z zakresem działań do realizacji w latach 2017-2020.

Ustawa z dnia 27 listopada 2020r. o zmianie ustawy przeznaczonej dla niektórych podmiotów (Dz. U. z dnia 29 grudnia 2020 r. poz. 2398) wydłużyła zakres realizacji działań Spółki do roku 2027.

Pomoc udzielona w formie dotacji ze środków budżetu państwa jaką Spółka uzyskała przeznaczona była na finansowanie działań Kopalni Siarki „Machów” S.A. w likwidacji z siedzibą w Tarnobrzegu, zwanej dalej „Spółką”, wykonywanych po zakończeniu prac likwidacyjnych w wyrobisku po Kopalni Siarki „Piaseczno” w Piasecznie, woj. świętokrzyskie, które obejmują: zabezpieczenie terenów zlokalizowanych w sąsiedztwie wyrobiska po Kopalni Siarki „Piaseczno” przed zmianą stosunków wodnych, likwidację zbędnych instalacji, budynków oraz demontaż maszyn i urządzeń związanych z ww. zabezpieczeniem, rekultywację terenów pogórnich związanych z tym zabezpieczeniem;

wykonywanie prac i przedsięwzięć związanych z powyższym zabezpieczeniem; opracowanie projektów, dokumentacji, opinii, ekspertyz i analiz związanych z ww. działaniami oraz sprawowanie ogólnego zarządu.

Celem prowadzonych przez Spółkę prac jest zabezpieczanie terenów zlokalizowanych w sąsiedztwie wyrobiska po Kopalni Siarki „Piaseczno” w Piasecznie, w którym to wyrobisku, w ramach rekultywacji tego terenu pogórniczego w kierunku wodnym, powstaje zbiornik wodny zlokalizowany na terenach gminy Łoniów i Koprzywnica, powiat sandomierski, województwo świętokrzyskie, o docelowej powierzchni 160 ha, wymagający obecnie utrzymania poziomu zwierciadła wody na rzędnej od 138,0 m n.p.m. do 139,0 m n.p.m., średniorocznie do 138,50 m n.p.m. Poziom ten nie stwarza zagrożenia dla zmiany stosunków wodnych dla terenów przyległych do tego zbiornika, ale wymaga pompowania wody nadmiarowej w ilości od 6000 tys.m³ do 7800 tys. m³ rocznie, które przeciwdziała występowaniu podtopień na wspomnianych terenach, zamieszkałych i zagospodarowanych rolniczo na powierzchni około 11,3 km², będących w zasięgu oddziaływania wytworzonego leja depresji. Powstający zbiornik wodny jest usytuowany w odległości ok. 2 km od lewego brzegu rzeki Wisły.

Działania Spółki mające na celu zabezpieczanie terenów zlokalizowanych w sąsiedztwie wyrobiska po Kopalni Siarki „Piaseczno” przed zmianą stosunków wodnych chronią lokalne tereny zamieszkałe i zagospodarowane rolniczo przed trwałymi podtopieniami i zabagnieniem. Działania te są więc potrzebne ze względów bezpieczeństwa publicznego, aby zapobiegać wskazanym wyżej skutkom zmiany stosunków wodnych na terenach przyległych do zbiornika wodnego w wyrobisku po Kopalni Siarki „Piaseczno” w Piasecznie.

Kopalnia Siarki „Machów” S.A. w likwidacji pod koniec roku 2023 złożyła ministrowi właściwemu ds. gospodarki złożami kopalin Wniosek o dotację budżetową na realizację działań wykonywanych po zakończeniu prac likwidacyjnych w wyrobisku górnym „Piaseczno”, realizowanych przez Kopalnię Siarki „Machów” S.A. w likwidacji na 2024 rok oraz Roczny plan działań wykonywanych po zakończeniu prac likwidacyjnych w wyrobisku górnym „Piaseczno”, realizowanych przez Kopalnię Siarki „Machów” S.A. w likwidacji na 2024 rok.

Minister Przemysłu pismem z dnia 31.01.2024r. znak: DGH.II.4170.8.2024 IK: 915123 zaakceptował w/w „Roczny plan ...”.

Mając na uwadze zmianę procedur wnioskowania, przyznawania, wydatkowania oraz rozliczania dotacji budżetowej, w dniu 15.02.2024r. zostały podpisane 2 Umowy, tj. Umowa Nr 4/II/D/10095/2580/24/MP - dotacja podmiotowa dot. Zarządu oraz Umowa Nr 3/II/D/10095/2830/24/MP - dotacja celowa dot. Piaseczna o udzielenie dotacji na realizację w 2024r. działań wykonywanych po zakończeniu prac likwidacyjnych w wyrobisku górnym „Piaseczno”, realizowanych przez Kopalnię Siarki „Machów” S.A. w likwidacji w Tarnobrzegu. Mając na uwadze wnioski Spółki o zwiększenie środków finansowych na rok 2024 w dniu 08.07.2024r. został podpisany Aneks nr 1 nr 13/4/II/D/10095/2580/MP/2024/DGH do Umowy na dotację podmiotową Nr 4/II/D/10095/2580/24/MP oraz Aneks nr 1 nr 14/4/II/D/10095/2830/MP/2024/DGH do Umowy na dotację celową Nr 3/II/D/10095/2830/24/MP zwiększający środki budżetowe na rok 2024.

W celu urealnienia wydatkowanych środków budżetowych w roku 2024 Spółka przygotowała Aneks nr 1 do Roczno planu działań wykonywanych po zakończeniu prac

likwidacyjnych w wyrobisku górnictwym „Piaseczno”, realizowanych przez Kopalnię Siarki „Machów” S.A. w likwidacji na 2024 rok, który został zaakceptowany przez Ministra Przemysłu pismem z dnia 18.10.2024r. znak: DGH.II.4170.4.2024.AB. Kwota zaakceptowanych kosztów w 2024 wyniosła 7.246.000,00 zł (z tego dotacja podmiotowa wyniosła 1.846.000,00 zł natomiast dotacja celowa wyniosła 5.400.000,00 zł).

W związku z Aneksem nr 1 do rocznego planu działań w dniu 26.11.2024r. podpisano Aneks nr 2 nr do umowy na dotację celową .

Przyznana dotacja jest wypłacana w ratach miesięcznych, na specjalnie w tym celu wyodrębnione rachunki bankowe. Podstawę do wypłacenia rat miesięcznych stanowi przedstawienie wniosku o wypłacenie raty wynikającej z rocznego planu działań i sprawozdań miesięcznych.

7. INNE INFORMACJE NIE MAJĄCE WPŁYWU NA SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA 2024 ROK, ALE MAJĄCE ISTOTNY WPŁYW NA SYTUACJĘ SPÓŁKI W LATACH NASTĘPNYCH

Likwidację terenów powyrobiskowych oraz rekultywację zdewastowanych terenów pogórnictwych Spółka prowadziła wyłącznie w ramach powierzonych zadań, na terenach, w które dla tego celu wyposażył Spółkę organ założycielski, tj. Skarb Państwa działający poprzez właściwych ministrów. Spółka pozostaje od 2013r. spółką akcyjną w likwidacji, która realizuje zadania spółki celowej Skarbu Państwa utworzonej na bazie skomercjonalizowanego przedsiębiorstwa państwowego pn. Kopalnia Siarki "Machów" z siedzibą w Tarnobrzegu, zwane dalej „Przedsiębiorstwem”, które również było utworzone jedynie dla potrzeb likwidacji obiektów i terenów pokopalnianych, zdegradowanych przez działalność wydobywczą innych przedsiębiorstw państwowych przemysłu siarkowego. Spółka, a przedtem Przedsiębiorstwo, nie były nigdy przedsiębiorstwem w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnictwe, dalej „p.p.g”, ani następcą prawnym takiego podmiotu, a została wyposażona w nieruchomości Skarbu Państwa dla potrzeb likwidacji obszarów powyrobiskowych i przeprowadzenia na nich rekultywacji.

Na podstawie Decyzji Ministra Skarbu Państwa nr 4 z dnia 25 lutego 2004r., zmieniającej zarządzenie Nr 5/Org/94 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 stycznia 1994 w sprawie utworzenia Przedsiębiorstwa Państwowego pod nazwą: Kopalnia Siarki "Machów" w Tarnobrzegu, Spółka została wyposażona w 2005r. w nieruchomości powyrobiskowe byłej Kopalni Siarki „Piaseczno”. Przeniesienie własności tych nieruchomości nastąpiło w dniu 22 czerwca 2005r. na mocy aktu notarialnego Rep. A nr 1815/2005 z zasobu Skarbu Państwa. Ww. nieruchomości określone zostały w odrębnej decyzji Ministra Skarbu Państwa, na podstawie wskazania Starosty Sandomierskiego, wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej w zakresie gospodarowania zasobem nieruchomości Skarbu Państwa.

Likwidacja wyrobiska na nieruchomościach byłej Kopalni Siarki „Piaseczno”, które zostały przekazane Spółce, została wpisana do „Programu likwidacji zakładów górnictwych Kopalni Siarki „Machów” S.A. na lata 2008-2016 wraz z aneksami nr 1-5”, zatwierdzonego przez Ministra Gospodarki, w granicach którego realizowana była ww. działalność statutowa Spółki.

W związku z ww. decyzją nr 4 Ministra Skarbu Państwa z dnia 25 lutego 2004r. Przedsiębiorstwo (a następnie jej następca prawny – Spółka) przyjęło do realizacji rozwiązania dotyczące likwidacji wyrobiska po Kopalni Siarki „Piaseczno”, które zostały objęte ww. Programem Likwidacji. Wskutek powyższej decyzji Ministra Skarbu Państwa Starosta decyzją z dnia 05.04.2005r. znak: GN.I.7437-26/04/05 (z późniejszymi zmianami w zakresie terminu wykonania rekultywacji), zwanej dalej „Decyzją z 5 kwietnia 2005r.”, ustalił dla wyrobiska

końcowego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” wodny kierunek rekultywacji o charakterze rekreacyjnym, a dla części zwałowiska wewnętrznego i obrzeży zadrzewieniowo – łąkowy kierunek rekultywacji o charakterze rekreacyjnym na terenie wsi: Chodków Nowy, Chodków Stary, Piaseczno, Przewłoka w gm. Łoniów oraz na terenie wsi Krzcin gm. Koprzywnica, o ogólnej powierzchni około 210 ha.

W ramach prac rekultywacyjnych objętych Decyzją z 5 kwietnia 2005r. zostały wykonane prace w zakresie odbudowy biologicznej skarpy nadwodnej, płaszczyzny abrazyjnej i terenów przyległych do wyrobiska. Nadrzędnym celem rekultywacji biologicznej prowadzonej na zboczach wyrobiska była ich stabilizacja i zabezpieczenie przed erozją wodną. Odbudowa biologiczna pozostałych terenów miała na celu ochronę wody w tworzoną w wyrobisku zbiorniku przed skażeniem (nawozami bądź środkami ochrony roślin), które wraz ze spływem powierzchniowym mogą być wnoszone z terenów rolniczych. Prace związane z rekultywacją terenów otaczających wyrobisko wraz z terenem zwałowiska wewnętrznego po byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” prowadzone były w latach 2007–2012 i miały kierunek zadrzewieniowo-łąkowy. Teren został odpowiednio ukształtowany w dostosowaniu do rekreacyjnej funkcji, jaką ma pełnić zbiornik wodny "Piaseczno". Natomiast o sposobie napełniania wyrobiska "Piaseczno" wodą zdecyduje ostatecznie postęp prac melioracyjnych w obszarze oddziaływania leja depresyjnego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno”.

W dniu 23 lipca 2012r., na mocy Umowy nieodpłatnego przeniesienia praw z akcji zawartej pomiędzy Skarbem Państwa a Gminą Tarnobrzeg, 100% ogółu akcji Spółki przejęła Gmina Tarnobrzeg, która stała się właścicielem Spółki. Postanowieniem Sądu Rejonowego XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 22 sierpnia 2012 roku sygn. RZ.XII NS – Rej.KRS/011816/12/620 dokonano wpisu jedyne go akcjonariusza Spółki – Gminy Tarnobrzeg. W dniu 1 października 2013r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Spółki podjęło Uchwałę nr 10 o rozwiązaniu Spółki Kopalnia Siarki "Machów" S.A., co związane było z faktem wejścia w końcowy etap prac likwidacyjno-rekultywacyjnych objętych ww. Programem likwidacji zakładów górniczych Kopalni Siarki „Machów” S.A. realizowanym przez Spółkę. Otwarcie likwidacji Spółki nastąpiło w dniu 1 października 2013r.

Jak wynika z powyższych okoliczności faktycznych i prawnych Spółka nie posiadała nigdy statusu przedsiębiorcy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 9 p.g.g. Spółka nie jest też następcą prawnym takiego przedsiębiorcy. Powierzono jej nieruchomości obejmujące tereny powyrobiskowe po 20 latach od likwidacji zakładu górniczego „Piaseczno” należące do Skarbu Państwa. Spółka nie była zobowiązana do likwidacji części Zakładu Górniczego Piaseczno, bo taki już nie istniał. Skarb Państwa przekazał Spółce tereny powyrobiskowe do rekultywacji jako zadanie powierzone w ramach likwidacji przemysłu siarkowego w Polsce (do którego odnosiły się regulacje ustawy z dnia 14 lipca 2000r. o restrukturyzacji finansowej górnictwa siarki), w imieniu i na rachunek Skarbu Państwa. Specyficzna sytuacja prawna Spółki, nawet mając na uwadze okoliczność, iż utworzona została przez Skarb Państwa przez komercjalizację Przedsiębiorstwa jako spółka celowa, której zadaniem była likwidacja części zakładu górniczego Machów w innym województwie i rekultywacja terenów pogórnich, nie uzasadnia stosowania do niej przepisu art. 132 p.g.g. w zakresie terenów powyrobiskowych, które jej przekazano później, po byłym Zakładzie Górniczym Piaseczno.

Kopalnia Siarki „Machów” S.A. w likwidacji w marcu 2018r. wystąpiła do Starosty Sandomierskiego z wnioskiem o wydanie decyzji uznającej za zakończoną rekultywację terenów wyrobiska końcowego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” oraz części zwałowiska wewnętrznego i obrzeży o łącznej powierzchni 209,9600 ha, dla których obowiązek rekultywacji został nałożony Decyzją z 5 kwietnia 2005r. *(zmienioną decyzjami, które dotyczyły przedłużenia terminu zakończenia prac rekultywacyjnych)*.

Starosta Sandomierski decyzją z dnia 5 maja 2020r. odmówił uznania rekultywacji za zakończoną dla gruntów wyrobiska końcowego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno”, co rozpoczęło przewlekły spór administracyjny co do zakresu i kierunków rekultywacji.

Z decyzji Starosty Sandomierskiego z dnia 5 maja 2020r. znak RO.6122.5.2018 wynika, że organ ten odmówił uznania za zakończoną rekultywację gruntów wyrobiska końcowego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” z uwagi na niewykonanie niezbędnych prac melioracyjnych jak również utrzymanie odprowadzania wód nadmiarowych do rzeki Wisły. Zdaniem tego organu, Spółka nie zrealizowała zakresu prac wynikających z Decyzji z 5 kwietnia 2005r. z uwagi na fakt, że lustro wody w zbiorniku wodnym nie osiągnęło pierwotnej rzędnej + 146 m n.p.m. (co związane jest z wykonaniem systemu melioracyjno-drenażowego na nieokreślonych terenach, nienależących do Spółki). Taki sam zapis zawarty został w decyzji Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach, jako organu II instancji, rozpatrującego odwołanie Spółki od ww. decyzji z dnia 5 maja 2020r. W tym miejscu należy podkreślić, że tereny zagrożone podtopieniem nie stanowią terenów, w które wyposażona została Spółka w celu realizacji zadań powierzonych jej przez właściwego ministra działającego za Skarb Państwa. Obowiązek wykonania systemu melioracyjno-drenażowego ciąży na innych podmiotach z mocy przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne, zwanej dalej „ustawa p.w.”. Jak wynika z treści art. 199 ust. 1-2 i 4 ustawy p.w. wykonywanie urządzeń melioracji wodnych należy do właścicieli gruntów. Urządzenia melioracji wodnych mogą być wykonywane na koszt Skarbu Państwa, w tym przy udziale publicznych środków, w formie opłaty melioracyjnej, części kosztów przez właścicieli gruntów, na które te urządzenia wywierają korzystny wpływ. Rozstrzygnięcia w ww. sprawach, dokonuje, w drodze decyzji, właściwy organ Wód Polskich w uzgodnieniu z właściwym wojewodą, na wniosek zainteresowanych właścicieli gruntów. Należy zauważyć, że Spółka na mocy ww. decyzji Ministra Skarbu Państwa nr 4 z dnia 25 lutego 2004r. uzyskała prawo własności konkretnych nieruchomości o łącznej powierzchni ok. 210 ha w celu realizacji zadań powierzonych jej przez Skarb Państwa. Spółka natomiast nie jest właścicielem „terenów przyległych” do terenów powyrobiskowych po Kopalni Siarki „Piaseczno”, identyfikowanych w dokumentach, na które powołują się organy I i II instancji, jako obszary zagrożone podtopieniem. Zatem w świetle powyższych przepisów ustawy p.w. nie ulega wątpliwości, iż wykonanie systemu melioracyjno-drenażowego nie może stanowić obowiązku Spółki.

W sierpniu 2020r. Spółka wniosła do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach skargę na decyzję wydaną przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Kielcach, która utrzymała w mocy decyzję Starosty Sandomierskiego z dnia 5 maja 2020r. znak: RO.6122.5.2018 odmawiającą uznania za zakończoną rekultywację gruntów wyrobiska końcowego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” obejmującej tereny o łącznej powierzchni 209,960 ha.

Wyrokiem z dnia 11 grudnia 2020r. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Kielcach oddalił skargę Spółki na ww. decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach z dnia 2 lipca 2020r. znak SKO.RL-62/2799/8/2020 utrzymującą w mocy decyzję Starosty Sandomierskiego z dnia 5 maja 2020r. znak: RO.6122.5.2018.

W dniu 01.03.2021r. Spółka wniosła do NSA w Warszawie, za pośrednictwem WSA w Kielcach, skargę kasacyjną od wyroku WSA w Kielcach z dnia 11.12.2020r. sygn. akt II S.A./Ke 784/20, oddalającego skargę Spółki na decyzję wydaną przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Kielcach, która utrzymała w mocy decyzję Starosty Sandomierskiego z dnia 5 maja 2020r. znak: RO.6122.5.2018 odmawiającą uznania za zakończoną rekultywacji gruntów wyrobiska końcowego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” obejmującej tereny o łącznej powierzchni 209,960 ha.

W skardze kasacyjnej Spółka zarzuciła naruszenie przez Sąd zarówno przepisów materialnych, w szczególności przepisów ustaw: p.g.g. i p.w. oraz ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, z których Sąd niezasadnie wywodził obowiązek Spółki do podniesienia lustra

wody w zbiorniku do rzędnej + 146 m n.p.m., jak i naruszenia przepisów proceduralnych, co w ocenie Spółki doprowadziło Sąd do ustaleń niezgodnych ze stanem faktycznym tej sprawy.

Spółka w dniu 8 października 2024r. otrzymała odpis wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego (NSA) z dnia 14 maja 2024r. wraz z jego uzasadnieniem w sprawie oznaczonej sygn. akt I OSK 780/21, w której to sprawie została oddalona skarga kasacyjna Spółki od wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach z dnia 11 grudnia 2020 r.¹ oddalającego skargę Spółki na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Kielcach z dnia 2 lipca 2020r.², utrzymującą w mocy decyzję Starosty Sandomierskiego z dnia 5 maja 2020r.³, odmawiającą uznania za zakończoną rekultywację należących do Spółki terenów wyrobiska końcowego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” oraz części zwałowiska wewnętrznego i obrzeży, o łącznej powierzchni 210 ha⁴.

W skutek niekorzystnego dla Spółki wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego istnieje możliwość zastosowania przez Starostę Sandomierskiego sankcji wobec Spółki, które są określone w art. 28 ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz.U. z 2024r. poz. 85). Spółka dostrzega możliwość próby ich zastosowania, jednak nie zgadza się z istnieniem takiej realnej możliwości. W przypadku prawomocnego obciążenia Spółki sankcjami mogą ujawnić się przesłanki do ogłoszenia upadłości likwidacyjnej.

NSA, uwzględniając treść w części już nieaktualnych dokumentacji technicznych (obecnie wymagających zmiany), podzielił pogląd organów administracyjnych orzekających w przedmiotowej sprawie, iż pełną rekultywację terenów wyrobiska końcowego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno”, realizowaną na podstawie decyzji Starosty Sandomierskiego z dnia 5 kwietnia 2005 r. znak: GN.I.7437-26/04/05 (ze zmianami) ustalającej kierunek rekultywacji na terenach wyrobiska końcowego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” oraz części zwałowiska wewnętrznego i obrzeży, o łącznej powierzchni 210 ha, będzie można uznać za zakończoną przy osiągnięciu docelowej rzędnej zwierciadła wody w zbiorniku wodnym utworzonym w wyrobisku Piaseczno, tj. rzędnej +146 m n.p.m., i tak długo, jak będzie prowadzone odwadnianie wyrobiska, rekultywacji nie będzie można uznać za zakończoną, gdyż stały napływ wód do wyrobiska skutkuje erozją skarp i zboczy, oddziałując na tereny przyległe. Jednocześnie też NSA wskazał, że niewykłuczone jest, iż będzie konieczne w tym celu przeprowadzenie szeroko zakrojonych i czasochłonnych analiz, negocjacji, opinii, postępowań administracyjnych czy sądowych, bądź przeprowadzenie postępowania administracyjnego w sprawie kierunku rekultywacji na inny niż rekreacyjny. Jednocześnie NSA nie wypowiedział się co do realnych skutków osiągnięcia rzędnej w zbiorniku na poziomie + 146 m n.p.m.

Treść uzasadnienia ww. wyroku NSA ma więc szczególne znaczenie dla działania Spółki i dalszego procedowania w sprawie ewentualnej zmiany Programu likwidacji⁵, realizowanego na podstawie ustawy z dnia 14 lipca 2000 r. o restrukturyzacji finansowej górnictwa siarki⁶ (dalej „ustawa o restrukturyzacji”) oraz ustawy z dnia 30 sierpnia 2013r. o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów⁷ (dalej „ustawa o dotacji”), a tym samym dla zmiany programu likwidacji i rekultywacji terenów wyrobiska końcowego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno”, i jest ona istotna

¹ sygn. akt II SA/Ke 784/20

² znak SKO.RL-62/2799/8/2020

³ znak RO.6122.5.2018

⁴ tj. terenów wskazanych w decyzji Starosty Sandomierskiego z 5 kwietnia 2005 r. znak: GN.I.7437-26/04/05 (ze zmianami) ustalającej kierunek rekultywacji na terenach wyrobiska końcowego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” oraz części zwałowiska wewnętrznego i obrzeży.

⁵ W 2008 roku dla Spółki został opracowany i zatwierdzony kierunkowo przez Ministra Gospodarki Program likwidacji zakładów górniczych Kopalni Siarki „Machów” S.A. (na lata 2008-2013), który był dokumentem wytyczającym zarówno strategię działania Spółki, jak również precyzującym dla niej zakres zadań operacyjnych. Program likwidacji sporządzony został dla obszarów: „Machów”, „Jeziórko”, i Basznia” – zlokalizowanych na terenie woj. podkarpackiego oraz obszarów: „Piaseczno” i „Grzybów” – zlokalizowanych na terenie woj. świętokrzyskiego.

⁶ t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1835

⁷ t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 74

dla dalszych działań, które będą musiały zostać podjęte nie tyle nawet przez samą Spółkę, co przez właściwe w tym zakresie organy administracji publicznej.

Tymi istotnymi zagadnieniami i czynnościami dla zakończenia likwidacji, w tym rekultywacji, byłego wyrobiska po byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” w Piasecznie, aktualnie napełnionej do rzędnej + 138 m n.p.m., będą w szczególności:

- decyzja o kierunku likwidacji, w tym formy rekultywacji (przywrócenie naturalnego stanu pierwotnego, polderów buforujących wodę z Wisły w przypadkach powodzi, przesiąkania lub przerywania wałów i dla utrzymania pierwotnego ekosystemu lub alternatywnie przeprowadzenie melioracji na aktualnie bliżej niesprecyzowanym terenie o powierzchni od 11 km² do 64 km²);
- przeprowadzenie niezbędnych badań geologicznych, geofizycznych, hydrologicznych w obszarze potencjalnych podtopień lub przeprowadzania melioracji (łącznie z rozpoznaniem siedlisk, sadów i działalności gospodarczej prowadzonej na terenach, które mogą być objęte podtopieniami lub zwierciadłem swobodnym wód na poziomie powierzchni gruntów);
- ustalenie i zabezpieczenie źródeł finansowania, niezbędnych dla wykonania badań oraz wycen, a także ewentualnego sporządzenia melioracji lub wypłaty odszkodowań użytkownikom terenów, które mogą być objęte podtopieniami (wg stanowiska Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także PGW Wody Polskie i Ministra Infrastruktury, instytucje te, ze swoich środków i funduszy nie mają środków i nie mogą ich przeznaczyć na melioracje, a co najwyżej na przywrócenie pierwotnej sytuacji hydrogeologicznej i pierwotnego ekosystemu).

Dopiero dokonanie powyższych ustaleń w przedmiocie sprecyzowania kierunku i zakresu rekultywacji oraz zakresu czynności możliwych do wykonania w określonym czasie umożliwi Spółce wystąpienie do Starosty Sandomierskiego o stosowną zmianę decyzji z dnia 5 kwietnia 2005r. znak: GN.I.7437-26/04/05 (ze zmianami) ustalającej kierunek rekultywacji na terenach wyrobiska końcowego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” oraz części zwałowiska wewnętrznego i obrzeży, o łącznej powierzchni 210 ha (dalej „decyzja Starosty z dnia 5 kwietnia 2005 r.”), co pozwoli zakończyć proces likwidacji i rekultywacji terenów powyrobiskowych po byłej Kopalni Siarki "Piaseczno" w Piasecznie. Będzie to bowiem możliwe po przyjęciu przez właściwego ministra zmodyfikowanego Programu likwidacji po jego stosownej zmianie, do czego konieczne jest uzyskanie niezbędnych danych o stanie środowiska, w tym wód gruntowych i podziemnych oraz innych danych środowiskowych i geologicznych, pozwalających opracować aktualny na dziś stan faktyczny w środowisku oraz stan prawny.

Podnosząc powyższe Spółka ponownie wskazuje na podstawowe w zakresie przeprowadzonej rekultywacji uwarunkowania prawne oraz uwarunkowania wynikające ze stanu faktycznego, a mianowicie:

- Spółka po komunalizacji dokonanej przez Skarb Państwa na rzecz miasta Tarnobrzega (jedyne akcjonariusza) realizuje zadania likwidacji wyrobisk powierzone ustawą oraz przez właściwego ministra, w granicach środków finansowych przyznawanych na ten cel szczególną ustawą;
- Spółka znajduje się w likwidacji, nie prowadzi działalności gospodarczej, a jej właściciel, czyli miasto Tarnobrzeg, nie ma podstaw prawnych, by finansować prace na rzecz innego powiatu, znajdującego się w innym województwie;
- obowiązek likwidacji wyrobisk po byłej Kopalni Siarki „Piaseczno”, należącej do Przedsiębiorstwa Państwowego pn. Kopalnie i Zakłady Przetwórcze Siarki „Siarkopol” w Tarnobrzegu, został Spółce powierzony dopiero w 2004 r. wraz z przekazaniem Spółce terenów pokopalnianych po byłej Kopalni Siarki „Piaseczno”; obowiązek likwidacji dotyczył tylko tych przekazanych Spółce terenów i jedynie na ich rekultywację Spółka otrzymywała

środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dalej „NFOŚiGW”) oraz budżetu państwa;

- Spółka (ani jej poprzednik prawny) nigdy nie prowadziła działalności wydobywczej,
- zgodnie ze stanowiskiem NFOŚiGW odwadnianie i melioracja nie są „rekultywacją” oraz nie dotyczą terenów przekazanych Spółce do likwidacji, a wobec tego nie mogą być finansowane na podstawie szczególnych regulacji ustawy o restrukturyzacji;
- biorąc powyższe pod uwagę, jak też mając na względzie obowiązujący Program likwidacji wraz z kolejnymi aneksami, Spółka zrealizowała rekultywację w taki sposób i w takim zakresie, jaki był możliwy oraz zgodny z obowiązkami nałożonymi na Spółkę przez Skarb Państwa oraz przez kolejnych ministrów;
- Spółka, do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia NSA w przedmiocie uznania rekultywacji za zakończoną, wielokrotnie w pismach kierowanych do Ministra Aktywów Państwowych wskazywała na powyższe uwarunkowania oraz proponowała stosowne rozwiązania w zakresie kierunków optymalnej likwidacji i rekultywacji terenów powyrobiskowych po byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” w Piasecznie” (z uwzględnieniem zakresu niezbędnych badań oraz rozpoznania uwarunkowań), jednak wobec braku zmian ustawy o dotacji, jak i Programu likwidacji oraz braku ustalenia docelowego zakresu likwidacji, niezabezpieczenia środków na jej zakończenie, Spółka na chwilę obecną będzie mogła jedynie zabezpieczyć odprowadzanie wody przy zachowaniu dotychczasowego poziomu napętnienia zbiornika wodnego „Piaseczno”;
- z uwagi na okoliczności wskazane w powyższym tiret, brak jest aktualnych badań hydrologicznych, geologicznych i środowiskowych oraz środków na ich przeprowadzenie, co także uniemożliwia sprecyzowanie alternatywnych docelowych projektów likwidacji, w tym rekultywacji, niezbędnych dla wystąpienia o decyzję o uwarunkowaniach środowiskowych, zakresu raportu oddziaływania na środowisko i pozwolenia wodnoprawnego lub zintegrowanego.

Wskazane wyżej uwarunkowania faktyczne i prawne znajdują uzasadnienie w poniżej przedstawionych okolicznościach, dokumentach i przepisach:

1. Decyzja Starosty z dnia 5 kwietnia 2005 r.

Decyzją z dnia 5 kwietnia 2005 r. Starosta Sandomierski orzekł o ustaleniu „dla wyrobiska końcowego” byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” wodnego kierunku rekultywacji o charakterze rekreacyjnym, dla części zwałowiska wewnętrznego i obrzeży zadrzewieniowo – łąkowego kierunku rekultywacji o charakterze rekreacyjnym (o ogólnej powierzchni ok. 210 ha), tj. gruntów, które Skarb Państwa przekazał Spółce dla tego celu, oraz zobowiązał Spółkę do opracowania projektu technicznego rekultywacji byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” dla ustalonego kierunku rekultywacji. W uzasadnieniu decyzji wskazano na fakt, iż Spółka przedłożyła opracowanie pt. „Ocena stanu zaawansowania prac likwidacyjnych” prof. J. Klicha, sporządzone w 2004r. (maj – czerwiec).

Decyzja ta nie zawiera jednak niezbędnej treści dla możliwości jej interpretacji, gdyż w sposób niepełny ustala zadania (przedmiot), zakres i kierunki rekultywacji w takim zasięgu, w jakim wynika to z treści uzasadnienia wyroku NSA w związku z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych⁸ (dalej „ustawa o.g.r.l.”). Rozbieżności interpretacyjne decyzji Starosty z dnia 5 kwietnia 2005r. doprowadziły bowiem do uznania przez tut. Organ, że rekultywacja nie została przez Spółkę zakończona. Ta rozbieżność ujawniła się dopiero po wydaniu przez Starostę w maju 2020 r. decyzji o odmowie uznania rekultywacji za zakończoną.

⁸ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 82

Przed wszystkim decyzja ta nie rozstrzyga kluczowej sprawy, a więc co do kierunku ewentualnej rekultywacji w obszarze leja depresji, tj. „ekologicznego”, bądź utrzymania tego leja depresji, powiązanego wówczas z równoległym programem melioracyjno-odwodnieniowym, co wiązałoby się z kolei z koniecznością jednoczesnego wskazania podmiotu, który realizowałby program melioracyjno-odwodnieniowy, źródła finansowania i przewidzeniem możliwości zakończenia rekultywacji, jeżeli taki podmiot nie wykona systemu melioracyjno-drenażowego.

W przypadku przyjęcia, że Spółka byłaby uprawniona do napełnienia zbiornika do oczekiwanej (wobec treści decyzji Starosty z dnia 5 kwietnia 2005r.) rzędnej +146 m n.p.m., tut. Organ powinien wziąć pod uwagę wystąpienie podtopień na obszarach należących m.in. do prywatnych właścicieli czy do gmin.

Dlatego koniecznym jest doprowadzenie do skonkretyzowania zakresu likwidacji i rekultywacji przy koniecznym w sprawie współdziałaniu właściwych organów administracji rządowej oraz samorządowej i stąd tak istotna jest współpraca wszystkich zainteresowanych lub obowiązanych podmiotów w ten sposób, aby zakończenie likwidacji nie spowodowało jednocześnie wystąpienia szkód, następnie odpowiedzialności Skarbu Państwa za te szkody.

Dotychczasowe rozstrzygnięcie o kierunkach rekultywacji w opisanym stanie faktycznym, w tym przedstawionym w uzasadnieniu ww. wyroku NSA, nie poddaje się racjonalnej wykładni wobec niesprecyzowania przedmiotu, zakresu i sposobu rekultywacji. Powoduje to, iż można interpretować ten zakres, a więc treść normatywną tej decyzji w zasadzie tylko w granicach Programu likwidacji, planów rocznych. Bez decyzji zmieniającej Program likwidacji i określającej inny kierunek likwidacji (także tym samym rekultywacji), brak jest przesłanek dla wykładni, jaka ta rekultywacja mogłaby być nadal prowadzona, gdyż nie wiadomo nawet na jakim obszarze odwodnienia i melioracja powinny być dokonane. Tym samym więc jest niemożliwe sporządzenie projektu, określenie podmiotów odpowiedzialnych oraz czasu zakończenia przedmiotowej likwidacji i rekultywacji, co oznacza, że decyzja Starosty z dnia 5 kwietnia 2005r. jest na dziś niewykonalna (bez rozstrzygnięć właściwych organów).

Spółka podkreśla, że w ramach dotychczasowych, przeprowadzonych zgodnie z Programem likwidacji prac, przygotowała zbiornik wodny utworzony w wyrobisku zlikwidowanego zakładu górniczego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno”, o powierzchni lustra wody około 120 ha, który zabezpieczony jest przed dopływem wód trzeciorzędowych warstwą izolacyjną oraz jest przystosowany do przyszłej funkcji rekreacyjnej, z uwzględnieniem faktu, że osiągnięcie zakładanej rzędnej lustra wody + 146 m n. p. m. bez wykonania melioracji może stwarzać potencjalne zagrożenie dla terenów przyległych – leżących poza zakresem działania Spółki. Niezbędne jest aktualnie utrzymywanie wód w tym zbiorniku wodnym właśnie na poziomie 138,0 m n.p.m. – 139,0 m n.p.m. (średniorocznie do 138,5 m n.p.m.) poprzez bieżące odpompowywanie i odprowadzanie wód napływających do zbiornika.

Wykonano stosowne umocnienie linii brzegowej na rzędnej pośredniej +138 m n.p.m., odwodnienie skarp i zboczy w technologii wiertniczej do zabudowania drenów kierunkowych oraz za pomocą drenów francuskich. Grunty zwałowe zostały zagęszczone w technologii mikrowybuchów.

Wody nadmiarowe dopływające do wyrobiska są odprowadzane do istniejących cieków wodnych, co w pełni czasowo zabezpiecza tereny przyległe do wyrobiska, powyższy stan będzie miał również miejsce po napełnieniu wyrobiska wodami do rzędnej 146 m n.p.m. poprzez tzw. kanał ulgi. Przy tym poziomie wody w zbiorniku wodnym „Piaseczno”, wyrobisko pełni funkcje drenażową w stosunku do terenów przyległych zabezpieczając je przed ewentualnymi podtopieniem.

Obecny stan napełnienia wyrobiska do rzędnej 138,0 m n.p.m. – 139 m n.p.m. musi trwać do czasu zabezpieczenia terenów przyległych do wyrobiska lub ustalenia Programem kierunku likwidacji „ekologicznego” dla tych terenów. Docelowy poziom 146 m n.p.m. może zostać

uzyskany po wykonaniu zabezpieczeń określonych w Programie likwidacji terenów przyległych przed odbudową pierwotnego poziomu wód gruntowych. Spółka w obecnym stanie dokonała ukształtowania górnej czaszy zbiornika w utworach czwartorzędowych (powyżej rzędnej 138 m n.p.m.).

Jednocześnie Spółka zapewniła ukształtowanie skarp tego zbiornika do docelowej rzędnej 146 m n.p.m. w taki sposób, aby - po wykonaniu przez wskazany podmiot systemu melioracyjno-drenażowego na terenach przyległych do zbiornika – poziom wody w zbiorniku mógł naturalnie podnieść się do pierwotnej, docelowej rzędnej 146 m. n.p.m. W górnej (czwartorzędowej) części skarpy przyszłego zbiornika wodnego „Piaseczno” wykonana została płaszczyzna abrazyjna dla planowanego docelowego stanu napełnienia zbiornika wodą. Pozostałą część skarpy czwartorzędowej (poniżej półki abrazyjnej) oraz skarpy neogeńskie (trzeciorzędowe) ukształtowano pod kątem mającym zapewnić trwałą stateczność zbocza w warunkach docelowego napełnienia wyrobiska wodą.

W celu zabezpieczenia skarp przed erozją spowodowaną opadami atmosferycznymi, wysiękami i wypływami wód, wykonano drenaż korytkowy (francuski) kamienny w geowłókninie, który zapewnia przechwycenie wysięków i wypływów oraz odprowadzenie wód w okresie przejściowym napełnienia zbiornika wodą bezpośrednio do niego. Natomiast w miejscach erozji powstałej w wyniku falowania wody na obecnym (pośrednim poziomie) linię brzegową umocniono geokratą z taśm HDPE wypełnionych żwirem.

2. Wyrok NSA

Jak wskazano na wstępie, NSA w wyroku z dnia 14 maja 2024 r. stwierdził, iż pełną rekultywację terenów wyrobiska końcowego byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” realizowaną na podstawie decyzji Starosty z dnia 5 kwietnia 2005r., będzie można uznać za zakończoną przy osiągnięciu docelowej rzędnej zwierciadła wody w zbiorniku wodnym utworzonym w wyrobisku Piaseczno, tj. rzędnej +146 m n.p.m., i wykonaniu „drenażów” na terenach okolicznych w celu uniknięcia „podtopień”.

Spółka podkreśla, że uwagę tu zwraca fakt, iż obecnie brak określenia, na jakim dokładnie przyległym/sąsiednim (pojęcia niezdefiniowane) obszarze zbiornika Piaseczno konieczne jest wykonanie melioracji. Przedkładane przez Spółkę w toku postępowania opracowania nie precyzują, jaki to miałyby być obszar melioracji, a w dokumentach funkcjonuje przynajmniej pięć różnych wielkości powierzchni tych obszarów (4,7 km², 11,3 km², 16,5 km², 40 km², 51,7km²), do czego NSA się nie odniósł, bezkrytycznie powielając argumenty WSA w Kielcach i SKO w Kielcach. Zauważyć tu również należy, że NSA błędnie przyjął przestrzeń obowiązku rekultywacji przez Spółkę, nie rozróżniając przestrzeni obszaru pogórniczego, przyległego do zbiornika wodnego, terenów sąsiednich i leja depresyjnego.

Faktem jest, że powinien zostać stworzony system odpowiedniego odprowadzania wody, jednakże wobec treści obowiązujących Spółkę regulacji prawnych, w tym Programu likwidacji - na chwilę obecną zadanie to nie należy do Spółki, tym bardziej, że niedookreślone „tereny przyległe” (vs. tereny sąsiednie) nie zostały przekazane do jej władania czy zagospodarowania ani też nie należały poprzednio do Spółki.

Spółka podkreśla, że z uwagi na brak aktualności wykonywanych dotychczas opracowań (m.in. J. Klich, M. Cała) konieczne jest zaktualizowanie dokumentacji w tej sprawie w celu precyzyjnego określenia obszarów koniecznych do melioracji (o ile ten wariant rekultywacji/likwidacji się ostanie), jak i szacowanych kosztów tego przedsięwzięcia, jeszcze przed wskazaniem podmiotu/podmiotów, do których to zadanie będzie należało.

Jak powyżej już zaznaczono - wedle NSA - nie jest zatem istotne w niniejszej sprawie, czy podmiot, na którego nałożono obowiązek rekultywacji w określonym kierunku jest uprawniony lub nawet skutecznie zobowiązany do jej wykonania, czy ma zapewnione na ten cel finansowanie

i jakimi środkami osiągnie cel, jakim jest efekt rekultywacji. Ramy rekultywacji zostały określone w decyzji Starosty z dnia 5 kwietnia 2005r., a decyzja ta nie została podważona podczas stosownych procedur (wobec braku świadomości, że decyzja ta nie jest interpretowana tak samo przez Spółkę, jej ekspertów i prawników oraz Starostę), toteż Spółka formalnie pozostała zobowiązana do wykonania rekultywacji, i pierwotnie melioracji w zakresie tam określonym (domniemanym przez organy i sądy). Jedną z możliwości zmiany tego zakresu jest dążenie bądź do zmiany decyzji Starosty z dnia 5 kwietnia 2005r., bądź możliwości pozyskania przez Spółkę (lub zakłady/podmioty wydzielone ze Spółki) finansowania na cel, jakim jest melioracja terenów wokół zbiornika Piaseczno, bez podjęcia próby zmiany ww. decyzji w merytorycznym zakresie. Stąd zdaniem NSA należy więc rozważyć możliwość i zasadność zmiany decyzji Starosty Sandomierskiego ustalającej kierunek rekultywacji na podstawie przepisów art. 154 §1 – 2 k.p.a., które stanowią, że decyzja ostateczna, na mocy której żadna ze stron nie nabyła prawa, może być w każdym czasie uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, jeżeli przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony.

W tym miejscu Spółka podkreśla, że złożenie takiego wniosku i moment jego złożenia zależy jednak nie tyle od wybranej przez Spółkę ścieżki postępowania, ale przede wszystkim od rozstrzygnięcia o kierunku optymalnej likwidacji i rekultywacji terenów powyrobowiskowych po byłej Kopalni Siarki "Piaseczno" w Piasecznie dokonanej przez właściwe organy państwowe z uwagi na konieczność finansowania wybranych rozwiązań ze środków publicznych. Stąd złożenie wniosku o zmianę ww. decyzji Starosty Sandomierskiego możliwe jest po dokonaniu aktualizacji badań na obszarze zbiornika Piaseczno i terenów jego oddziaływania (jakkolwiek zostałyby określone w tym zaktualizowanym dokumencie) oraz pozyskaniu zapewnienia finansowania również na ten cel. Konieczne jest jasne określenie obszaru, na którym będą wykonane melioracje, biorąc pod uwagę aktualne stosunki wodne, i określenie czy rekultywacja w kierunku rekreacyjnym jest w dalszym ciągu uzasadniona (czy też bardziej zasadne jest obranie innego kierunku, np. z uwagi na sytuację hydrologiczną na obszarze całego kraju). Jeśli natomiast zadanie to miałby wykonać inny podmiot (np. utworzona ku temu spółka, która przejmie wydzielony zakład Piaseczno), to poza aktualizacją hydrologiczną, jak wyżej, należałoby następnie zmienić decyzję w zakresie podmiotu zobowiązanego oraz – ewentualnie, w zależności od wyników badań – charakter/kierunek rekultywacji.

Zastrzec w tym miejscu również należy, że zarówno tut. Organ, jak i sądy administracyjne, opierały się (z uwagi na konieczność dokonania kontroli wykonania decyzji Starosty z dnia 5 kwietnia 2005r.) na danych z lat 2002 - 2004. Dlatego też operowanie informacjami sprzed ponad 20 lat (co do oczekiwanej rzędnej lustra wody, czy zakresu wód gruntowych) jest dotknięte wadą.

3. Kluczowe przepisy stanu prawnego

Obowiązek dokonywanej przez Spółkę rekultywacji wynika z powierzenia Spółce likwidacji wyrobisk przekazanych jej w tym celu przez Skarb Państwa i przepisów ustawy o restrukturyzacji oraz wydanej na jej podstawie z decyzji Starosty z dnia 5 kwietnia 2005r., z odpowiednim zastosowaniem przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze⁹ (dalej „ustawa p.g.g.”), tj. art. 2 ust. 3 ustawy p.g.g., a także ustawy o.g.r.l. (art. 20 – 22), ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska¹⁰ (dalej „ustawa p.o.ś.”). Uwzględnienia wymagają również przepisy ustawy z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne¹¹ (dalej „Prawo wodne”), a także ustawy o dotacji.

⁹ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1290 z późn. zm.

¹⁰ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.

¹¹ t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1087 z późn. zm.

Ustawa o restrukturyzacji

Zgodnie z ustawą o restrukturyzacji, minister właściwy do spraw gospodarki surowcami energetycznymi sprawuje nadzór nad przebiegiem likwidacji zakładów górniczych, w szczególności wyraża akceptację dla programów likwidacji jednostek oraz rocznych planów likwidacji zakładu górniczego, analizuje przedkładane mu roczne sprawozdania z dotychczasowej realizacji likwidacji zakładu górniczego oraz miesięczne rozliczenia otrzymanych rat dotacji (art. 7 ust. 1 ustawy o restrukturyzacji). Na terenach Spółki prowadzi się prace mające na celu likwidację zakładów górniczych w rozumieniu przepisów ustawy p.g.g. oraz rekultywację terenów pogórnich w rozumieniu przepisów ustawy o.g.r.l. (art. 7 ust. 2 ustawy o restrukturyzacji).

Wydatki na te prace były finansowane ze środków NFOŚiGW w wysokości nieprzekraczającej dotacji określonej na ten cel w rocznym planie finansowym tego funduszu, stanowiącym załącznik do ustawy budżetowej na dany rok (art. 7 ust. 3 ustawy o restrukturyzacji).

Ustawa o dotacji

Zgodnie z ustawą o dotacji Spółka otrzymuje dotację na finansowanie działań wykonywanych po zakończeniu prac likwidacyjnych w wyrobisku górniczym Piaseczno, tj. na: zabezpieczenie terenów zlokalizowanych w sąsiedztwie wyrobiska przed zmianą stosunków wodnych; likwidację zbędnych instalacji, budynków oraz demontaż maszyn i urządzeń związanych z wykonywaniem ww. zabezpieczenia; rekultywację terenów pogórnich i wykonywanie prac zabezpieczających oraz przedsięwzięć zapobiegających, związanych z wykonywaniem ww. zabezpieczenia; opracowanie projektów, dokumentacji, opinii, ekspertyz i analiz związanych z wykonywaniem powyższych działań i sprawowanie ogólnego zarządu (art. 3 ust. 1 pkt 5 i ust. 5 ustawy o dotacji).

Dotację tę Spółka otrzymuje, po zaakceptowaniu przez ministra właściwego do spraw gospodarki surowcami energetycznymi rocznego planu ww. działań obejmującego jego zakres rzeczowy i finansowy, na podstawie umowy o dotacji, która określa w szczególności opis zadania lub działania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana, termin jego wykonania i termin wykorzystania dotacji (art. 5 ust. 3a i art. 6 ustawy o dotacji).

Stosownie do art. 13 ww. ustawy udzielanie dotacji na zadania w niej określone przewidziane jest do dnia 31 grudnia 2027r.

Prawo geologiczne i górnicze

Art. 132 ustawy p.g.g. stanowi, że do likwidacji zakładu górniczego stosuje się jedynie odpowiednio przepisy ustawy p.g.g. z rozdziału dot. likwidacji zakładów, ich oznaczonej części oraz zbędnych ze względów technicznych i technologicznych urządzeń, instalacji, obiektów lub wyrobisk górniczych zakładów, w tym likwidacji byłego zakładu górniczego. Odnosi się to do prowadzenia tych czynności likwidacyjnych przez podmiot niebędący przedsiębiorcą.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 pkt 5 oraz ust. 2 ustawy p.g.g., w przypadku likwidacji zakładu górniczego, w całości lub w części, przedsiębiorca jest m.in. obowiązany przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony środowiska oraz rekultywacji gruntów po działalności górniczej. Do rekultywacji gruntów stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o.g.r.l.

W tym miejscu Spółka podkreśla, że nie była i nie jest „przedsiębiorcą” w rozumieniu art. 6 pkt 9 ustawy p.g.g., nie prowadzi i nie prowadziła wcześniej zakładu w rozumieniu tego prawa, a więc nie była i nie jest kopalnią, a przepisy ustawy p.g.g. dotyczące likwidacji wyrobisk pokopalnianych i odwadniania stosuje się na podstawie szczególnej regulacji ustawy p.g.g., tj. art. 2 ust. 3, który stanowi, iż przepisy ustawy p.g.g. dotyczące przedsiębiorcy stosuje się odpowiednio do podmiotów, które uzyskały inne niż koncesja decyzje stanowiące podstawę wykonywania działalności regulowanej ustawą (tu: likwidacji wyrobisk i odwadniania, zgodnie również z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy p.g.g.).

Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Wobec tego, iż przepisy ustawy p.g.g. odsyłają w zakresie realizacji rekultywacji do przepisów ustawy o.g.r.l., przepisy tej ustawy mają odpowiednie zastosowanie do rekultywacji wykonywanej przez Spółkę. Natomiast nie ma zastosowania w tym przypadku do wyrobisk pokopalnianych art. 20 ust. 1 ustawy o.g.r.l., z którego wynika obowiązek dokonania rekultywacji przez osobę powodującą utratę albo ograniczenie wartości użytkowej gruntów w rozumieniu tej ustawy. Takim podmiotem Spółka nigdy nie była i nie jest następcą prawnym takiego podmiotu. Zgodnie z definicją z art. 4 pkt 18 ustawy o.g.r.l. rekultywacją gruntów jest nadanie lub przywrócenie gruntom zdegradowanym albo zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

Do decyzji organu dot. przeprowadzenia rekultywacji ma zastosowanie art. 22 ust. 1 pkt 1 - 4 ustawy o.g.r.l., który wymienia elementy składowe decyzji w sprawach rekultywacji. Są to:

- stopień ograniczenia lub utraty wartości użytkowej (obejmujących rekultywację) gruntów, ustalony na podstawie opinii dwóch rzeczoznawców;
- osobę obowiązującą do rekultywacji gruntów;
- kierunek i termin wykonania rekultywacji gruntów;
- uznanie rekultywacji gruntów za zakończoną.

Biorąc pod uwagę powyższe przepisy należy zauważyć, m.in. iż decyzja Starosty z dnia 5 kwietnia 2005r. nie zawiera koniecznej treści dla realizacji zakresu rekultywacji, jaki został wskazany w ww. wyroku NSA. Nie zawiera określenia stopnia ograniczenia lub utraty wartości użytkowej gruntów, a kierunek rekultywacji został ustalony bardzo ogólnie, pomijając kluczowe elementy dla zrealizowania rekultywacji, jakimi powinno być określenie poziomu lustra wody i wielkości zbiornika oraz powierzchni poszczególnych obszarów ze względu na kierunki ich rekultywacji. Przypomnieć tu należy, że w dokumentach funkcjonuje przynajmniej pięć różnych wielkości powierzchni tych obszarów (tj. 4,7 km², 11,3 km², 16,5 km², 40 km², 51,7km²).

Prawo ochrony środowiska

Art. 126 ust. 2 ustawy p.o.ś. stanowi, iż podejmujący eksploatację złóż kopaliny lub prowadzący tę eksploatację jest obowiązany przedsięwziąć środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych, sukcesywnie prowadzić rekultywację terenów poeksploatacyjnych oraz przywracać do właściwego stanu inne elementy przyrodnicze.

W istocie podstawą obowiązku, który pierwotnie ciążył na Przedsiębiorstwie Państwowym pn. Kopalnie i Zakłady Przetwórcze Siarki „Siarkopol” w Tarnobrzegu jest właśnie ww. przepis. Ten obowiązek obecnie obciąża Skarb Państwa. Dlatego też, dla realizacji tego obowiązku, została przyjęta ustawa incydentalna, regulująca likwidację kopalń przemysłu siarkowego (tj. ustawa o restrukturyzacji), a następnie uchwalono ustawę o dotacji. Celem ustawy o dotacji jest finansowanie likwidacji w takim zakresie, w jakim procesy likwidacji nie mogą być finansowane z NFOŚiGW. Tak więc w przypadku byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” te regulacje są podstawą dla przeprowadzenia procesu likwidacji wyrobisk po kopalni i podstawą ich finansowania.

Prawo wodne

Zgodnie z art. 195 Prawa wodnego, melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy. W zakresie wykonania melioracji, przeprowadzania drenażu, odwadniania, obok ustawy o.g.r.l. i ustawy p.g.g. musiałyby zostać zastosowane regulacje Prawa wodnego – art. 199. Jednak zgodnie z art. 199 ust. 1 Prawa wodnego wykonywanie melioracji wodnych należy co do zasady do właścicieli gruntów. Właściciele gruntów nie mogą wywodzić obowiązku z tytułu szkody bądź to z ruchu przedsiębiorstwa (art. 435 k.c.), bądź to z deliktu (art. 415 k.c.), gdyż szkoda w nieruchomościach nie wystąpiła, a wręcz przeciwnie – umożliwiono gospodarcze użytkowanie gruntów. Natomiast dopiero, gdy byłby przyjęty (w Programie likwidacji) i realizowany kierunek „ekologiczny” w ramach dalszej rekultywacji, czyli przywracania pierwotnego ekosystemu, realizacji obowiązku przywrócenia pierwotnych stosunków wodnych oraz realizacji Programów związanych z przeciwdziałaniem suszy (programów retencji), które są aktualnie preferowane, mogłaby wystąpić u ich właścicieli szkoda. Mogłaby ona nastąpić przez zmniejszenie użyteczności gospodarczej i utratę wartości uzyskanej dzięki wykonanym odwodnieniom, jako gruntów do prowadzenia gospodarstw sadowniczych, jak też posadowienia siedlisk.

Trzeba wskazać też, że w różnych dokumentach, zarówno w Ocenie stanu zaawansowania (prof. J. Klich, maj – czerwiec 2004 r.), opiniach, jak i w Aneksie nr 5 do Programu likwidacji zatwierdzonym przez Ministra Energii, zwraca się uwagę, iż to organy administracji publicznej wydając decyzje o warunkach zabudowy, przy braku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, oraz wydając pozwolenia (m.in. na budowę, zmieniając klasyfikację gruntów), dopuściły do wykorzystania przez właścicieli nieruchomości odwodnienia w wyniku drenażu przeprowadzonego w okresie eksploatacji siarki przez byłą Kopalnię Siarki „Piaseczno”, co zwiększyło wartość i użyteczność ich nieruchomości.

Zgodnie z art. 199 ust. 2 Prawa wodnego urządzenia melioracji wodnej mogą być także wykonywane wyjątkowo w części na koszt Skarbu Państwa, w tym przy udziale środków, o których mowa art. 199 ust. 3 tej ustawy, za zwrotem części kosztów, w formie opłaty melioracyjnej, przez właścicieli gruntów, na które te urządzenia wywierają korzystny wpływ. Jednak rozstrzygnięcia w tych sprawach dokonuje, w drodze decyzji, właściwy organ PGW Wody Polskie w uzgodnieniu z właściwym wojewodą, na wniosek zainteresowanych właścicieli gruntów.

Zmiana decyzji Starosty z dnia 5 kwietnia 2005r.

Art. 155 k.p.a. stanowi, iż decyzja ostateczna, na mocy której strona nabyła prawo, może być w każdym czasie za zgodą strony uchylona lub zmieniona przez organ administracji publicznej, który ją wydał, jeżeli przepisy szczególne nie sprzeciwiają się uchyleniu lub zmianie takiej decyzji i przemawia za tym interes społeczny lub słuszny interes strony.

Wskazując na powyższy stan faktyczny i prawny, aby Spółka mogła podjąć dalsze czynności rekultywacyjne konieczna jest zmiana decyzji Starosty z dnia 5 kwietnia 2005r.

Jednak na chwilę obecną brak jest podstaw, w oparciu o które Spółka mogłaby wystąpić z wnioskiem do Starosty o prolongatę terminu wykonania rekultywacji. Nie jest określone, bowiem jakie jeszcze czynności, należące do rekultywacyjnych w obszarze objętym likwidacją, zgodnie z Programem likwidacji, Spółka powinna podjąć, ani nawet nie jest możliwe ustalenie wielkości powierzchni tego obszaru (tj. 4,7 km², 11,3 km², 16,5 km², 40 km², 51,7km²).

Przystąpienie przez Spółkę do czynności rekultywacyjnych na terenach, które nie należą do Spółki byłoby niezgodnie zarówno ze stanem faktycznym, jak i z prawem, Programem likwidacji, decyzjami właściwych organów państwowych, przekazujących Spółce nieruchomości w celu dokonania likwidacji wyrobisk.

Spółka podnosi, że wszystkie właściwe organy (w tym właściwi ministrowie, NFOŚiGW, a także Najwyższa Izba Kontroli), poczynając od 2016 roku, nieustannie wskazują, że należy określić podmiot, który będzie mógł, po właściwym i jednoznacznym rozstrzygnięciu kierunku rekultywacji, zabezpieczać finansowanie i realizację zadania w zakresie ewentualnej ochrony terenów przyległych do terenów objętych likwidacją, zagrożonych podtopieniami lub ustalić realizację kierunku ekologicznego.

Docelowe rozwiązanie problemu zagospodarowania terenu wokół zbiornika „Piaseczno” wymaga jednak uzgodnień i współpracy organów państwowych i samorządowych oraz uzyskania stosownych środków finansowych na ten cel, co potwierdza zarówno Najwyższa Izba Kontroli w wystąpieniach pokontrolnych, jak i Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią Polskiej Akademii Nauk w opracowaniu pn. *„Wariantowe kierunki optymalnej likwidacji i rekultywacji terenów powyrobowiskowych po byłej Kopalni Siarki "Piaseczno" w Piasecznie” (z uwzględnieniem zakresu niezbędnych badań oraz rozpoznania uwarunkowań)*. Konieczne jest zaangażowanie formalno-prawne i finansowe zarówno podmiotów zainteresowanych rozwiązaniem zaistniałej sytuacji, jak i tych, które z mocy prawa docelowo przejmą wytworzony majątek w zarząd i utrzymanie, a w szczególności konieczne jest zaangażowanie:

- Ministerstwa Przemysłu,
- Ministerstwa Infrastruktury,
- Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej,
- Ministerstwa Klimatu i Środowiska,
- Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie,
- Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie,
- Zarządu Zlewni w Sandomierzu,
- Głównego Geologa Kraju,
- Marszałka Województwa Świętokrzyskiego,
- Starosty Sandomierskiego,
- gmin: Łoniów, Samborzec i Koprzywnica.

Spółka, po wydaniu przez NSA ww. wyroku z dnia 14 maja 2024r., w pismach z dnia 3 czerwca 2024r., znak DN/487/2024, z dnia 19 sierpnia 2024r., znak DN/667/2024, z dnia 29 października 2024r. znak NKK/921/2024 i z dnia 6 grudnia 2024r. znak DN/1043/2024, występowała do Ministra Przemysłu o podjęcie działań w przedmiocie zabezpieczenia środków finansowych na przeprowadzenie badań niezbędnych dla ustalenia prawidłowego zakończenia procesu likwidacji skutków działalności byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” oraz wyznaczenia ostatecznego kierunku działania w celu zakończenia odprowadzania wody nadmiarowej z wyrobiska, wskazując, że Spółka nie ma żadnych kompetencji ani możliwości formalno-prawnych do zobowiązania wyżej wskazanych podmiotów do niezbędnej współpracy w zakresie wypracowania programu zakończenia procesu likwidacji skutków działalności byłej Kopalni Siarki „Piaseczno”, który wskaże nie tylko szacowane koszty i terminy realizacji przedsięwzięcia w postaci budowy systemu melioracyjno-drenażowego, ale również rozwiązania prawne dla podmiotu, który ten system wybuduje, a także wskaże podmiot, który będzie odpowiedzialny za jego utrzymanie i eksploatację po zakończeniu budowy oraz da gwarancję, że po jego zrealizowaniu proces rekultywacji zostanie uznany za zakończony.

Spółka zwracała się również z prośbą do Ministra Przemysłu o umożliwienie jej uczestnictwa w spotkaniu roboczym w Departamencie Górnictwa i Hutnictwa Ministerstwa Przemysłu z udziałem przedstawicieli Wyższego Urzędu Górniczego oraz Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie w przedmiocie podjęcia działań w celu powołania zespołu przedstawicieli ww. podmiotów dla wypracowania programu zakończenia procesu rekultywacji

i likwidacji skutków działalności byłej Kopalni Siarki „Piaseczno”, który to program pozwoli wskazać nie tylko szacowane koszty i terminy realizacji przedsięwzięcia w postaci budowy systemu melioracyjno-drenażowego na nienależących do Spółki terenach przyległych do zbiornika „Piaseczno”, ale również rozwiązania prawne dla podmiotu, który ten system wybuduje, a także wskaże podmiot, który będzie odpowiedzialny za jego utrzymanie i eksploatację po zakończeniu budowy oraz da gwarancję, że po jego zrealizowaniu proces rekultywacji zostanie uznany za zakończony.

W dniu 19 listopada 2024r. w Ministerstwie Przemysłu w Katowicach odbyło się spotkanie z udziałem Pani Dyrektora Departamentu Górnictwa i Hutnictwa Ministerstwa Przemysłu oraz przedstawicieli Miasta Tarnobrzega i Spółki w przedmiocie zakończenia procesu rekultywacji i likwidacji terenów powyrobiskowych po byłej Kopalni Siarki „Piaseczno” w Piasecznie, gm. Łoniów.

W chwili obecnej Spółka oczekuje na informację z Departamentu Górnictwa i Hutnictwa Ministerstwa Przemysłu w sprawie kolejnego spotkania w ww. przedmiocie z udziałem przedstawicieli organów administracji publicznej i samorządów wskazanych w piśmie Spółki z dnia 6 grudnia 2024r. znak DN/1043/2024.

Jednocześnie też Spółka ma na uwadze trwającą procedurę uchwalania Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Łoniów „Skrzypaczowice, Piaseczno-zbiornik”, którego ostatecznie przyjęty kształt i kontynuacja rekultywacji są współzależne od siebie i powinny być planowane i realizowane w ścisłym porozumieniu.

Wskazując na powyższe Spółka zwraca uwagę, że nałożenie na nią zobowiązań w zakresie podniesienia wody w zbiorniku Piaseczno do rzędnej 146 m n.p.m. i związanego z tym wykonania systemu melioracyjnego na nienależących do niej terenach - bez decyzji organów państwowych w przedmiocie kierunku dalszych prac likwidacyjnych i rekultywacyjnych oraz bez zapewnienia na ten cel środków publicznych - spowoduje, że Spółka zmuszona będzie zaprzestać realizacji dotychczasowych, przejściowych prac zabezpieczających, co skutkować będzie podnoszeniem się poziomu wody w zbiorniku „Piaseczno” ponad dotychczasowy poziom +139 m n.p.m. (tj. do pierwotnej rzędnej +146 m n.p.m.) i podmakaniem oraz podtapianiem terenów przyległych do zbiornika na nieokreślonej powierzchni, stwarzając szereg związanych z tym zagrożeń.

Podsumowując Spółka wskazuje, że:

- 1) aktualnie Spółka aktywnie podejmuje działania w celu uzyskania dalszych decyzji co do zakresu likwidacji terenów powyrobiskowych po byłej Kopalni Siarki "Piaseczno", w tym także problemu określenia podmiotu zobowiązanego do wykonania melioracji;
- 2) po dokonaniu stosownych ustaleń (i ew. uzyskaniu zabezpieczenia finansowania) z właściwymi organami, Spółka planuje wykonanie aktualizacji dokumentacji, w tym dokumentacji hydrologicznej, w celu określenia obecnie najbardziej optymalnego kierunku rekultywacji, jak i uwzględnienia zagrożeń związanych z wypełnieniem zbiornika „Piaseczno” do rzędnej + 146 m n.p.m.;
- 3) jeśli okaże się to zasadne i konieczne, Spółka wystąpi do Starosty z wnioskiem o zmianę decyzji Starosty z dnia 5 kwietnia 2005 r. lub - w zależności od decyzji organu nadzoru i wyniku zaktualizowanych badań - przeprowadzi rekultywację w sposób określony w decyzji Starosty z dnia 5 kwietnia 2005 r. w granicach zapewnionych środków.

Aktualnie zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 listopada 2020r. o zmianie ustawy o dotacji przeznaczonej dla niektórych podmiotów (Dz. U. z 29 grudnia 2020r. poz. 2398) Spółka ma zapewnione finansowanie na realizację działań wykonywanych przez nią po zakończeniu prac

likwidacyjnych w wyrobisku górniczym „Piaseczno” z budżetu państwa do końca roku 2027, co pozwala na wykonywanie dotychczasowych jej obowiązków.

Spółka stoi na stanowisku, że w takim zakresie w jakim była uprawniona na podstawie przepisów prawa osiągnęła wymagane w roku 2024 cele.

8. INNE INFORMACJE NIŻ WYMIENIONE POWYŻEJ, JEŻELI MOGŁYBY W ISTOTNY SPOSÓB WPŁYNAĆ NA OCENĘ SYTUACJI MAJĄTKOWEJ I FINANSOWEJ ORAZ WYNIK FINANSOWY JEDNOSTKI.

Nie występują.

9. POZOSTAŁE INFORMACJE I WYJAŚNIENIA WYMIENIONE W ZAŁĄCZNIKU NR 1 DO USTAWY O RACHUNKOWOŚCI NIE WYSTĄPIŁY W SPÓŁCE W OKRESIE SPRAWOZDAWCZYM.